

ת"פ 260/08 - אהרן גוטסדינר נגד מדינת ישראל - המרכז לגביית אגרות וקנסות

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 260-08 מ.י. פרקליטות מחוז ירושלים נ' רוזנטל ואח' תיק חיצוני:

בפני	כבוד השופט אביגדור דורות
המבקש	אהרן גוטסדינר ע"י ב"כ עו"ד ליזי שובל
נגד	
המשיב	מדינת ישראל - המרכז לגביית אגרות וקנסות ע"י ב"כ עו"ד דימה גזאלה מפרקליטות מחוזי ירושלים (אזרחי)
החלטה	

לפניי בקשה לביטול הליכי גביה ולביטול פקודת מאסר חלף תשלום קנס שהוטל על המבקש במסגרת גזר הדין בת"פ 260-08. המחלוקת בין הצדדים נוגעת לפרשנות הסדר פשרה שהושג בין הצדדים בתובענה אזרחית שהגישה המדינה נגד המבקש בעקבות ההליך הפלילי במסגרתו הוא הורשע.

רקע וגדר המחלוקת

- המבקש כיהן כרב של מחוז הצפון במשטרת ישראל ובמקביל, היה מעורב בהקמת מסלול לימודים המיועד לאנשי ביטחון ובהפעלתו במכללת "אריאל" בחיפה ובמכללת "קארו" בצפת.
- בסיום הלימודים במכללות, קיבלו התלמידים תעודה שזיכתה אותם בהטבות שכר, אף שלא עמדו בתנאים הדרושים לקבלת "תעודת השכלה תורנית גבוהה" שהייתה שוות ערך לתואר ראשון.
- במסגרת ההליך הפלילי הורשע המבקש ביום 8.4.14 בעבירות של קבלת דבר במרמה, זיוף מסמכים ולקיחת שוחד. ביום 29.9.14 נגזר דינו של המבקש והוטל עליו עונש של 4 שנות מאסר בפועל, שנתיים מאסר על תנאי וקנס בגובה ₪ 100,000. המבקש הגיש ערעור לבית המשפט העליון והמדינה הגישה ערעור על גזר הדין.
- ביום 2.3.17 ניתן פסק הדין בערעור, בגדרו זוכה המבקש מחלק מעבירת קבלת שוחד, כאשר יתר רכיבי ההרשעה הושארו על כנם. ערעורו של המבקש על גזר הדין התקבל בחלקו באופן שעונש המאסר בפועל הופחת ל-35 חודשים.

5. עובר להכרעת הדין בבית המשפט העליון - הגישה המדינה כתב תביעה נגד 5 נאשמים בפרשה, לרבות המבקש (17.6.15), וביום 28.5.17 הגישה המדינה לבית משפט זה תביעה אזרחית נגררת להרשעה פלילית על סך 20 מיליון ₪, כאשר במקביל התבקשה מחיקת כתב התביעה שהוגש קודם לכן.
6. עוד בטרם הגשת כתב ההגנה מטעם המבקש, התנהל משא ומתן עם באי כוחו לסגירת התיק בפרשה וגובש מתווה לפיו, ישלם המבקש סכום של 200,000 ₪ ב-16 תשלומים חודשיים.
7. בחודש מאי 2019 הוגשה לבית משפט זה (ת"א 59374-05-17) הודעה על הסדר פשרה בין התובעת (מדינת ישראל), לבין הנתבע 5 (המבקש), ובית המשפט התבקש ליתן להסדר תוקף של פסק דין. בפתיח של ההודעה לבית המשפט נכתב כך:

"הצדדים מתכבדים להודיע לבית המשפט הנכבד כי לצורך סילוק מלא וסופי של מלוא טענות הצדדים בגין האירועים נשוא תביעה זו ובגין ההליכים הפליליים נגד הנתבע, הגיעו הצדדים להסדר פשרה כדלקמן:"

- ביום 5.5.19 ניתן פסק דין חלקי בתובענה בת"א 59374-05-17 במסגרתו הסדר הפשרה בין צדדים אושר בפסק הדין.
8. המבקש פנה למרכז לגביית אגרות וקנסות (להלן: "המרכז לגבייה"), ובמסגרת פנייתו טען כי פסק הדין מיום 5.5.19 שאישר את הסדר הפשרה בתובענה, משמעו כי סכום הפשרה (200,000 ₪) כולל אף את הקנס שהוטל ועל כן, התבקש ביטול של הליכי הגבייה. ביום 20.10.20 שלח המרכז לגבייה מענה, כי הקנס הפלילי לא שולם ולכן על המבקש להסדיר את חובו בהקדם על מנת להימנע מהליכי גביה בהתאם לדין.
9. הואיל והמבקש לא הסדיר את תשלום הקנס, נקט המרכז לגבייה בהליכים לגביית החוב (עיקולים) שלא הובילו לפירעונו. לפיכך, ביום 21.2.21 נשלחה למבקש התראה לפני פקודת מאסר.
10. ביום 31.3.22 פנתה ב"כ המבקש אל פרקליטות המחוז בבקשה לביטול הקנס הפלילי שנגזר על המבקש וטענה כי הגבייה המבוצעת בטעות יסודה.
11. המחלוקת בין הצדדים נוגעת לפרשנות הסדר הפשרה בת"א 59374-05-17 שקיבל תוקף של פסק דין. דהיינו, האם הוסכם בין הצדדים כי סכום הפשרה (200,000 ₪), כולל גם את סכום הקנס (100,000 ₪) שנגזר על המבקש בהליך הפלילי.
- טענות הצדדים בתמצית**
12. לטענת המבקש, סכום הפשרה בתביעה האזרחית כולל בתוכו גם את הקנס הפלילי. נטען, שנוסח ההסדר הוא רחב ובמסגרתו לא סויגו ההליכים הפליליים, ועל כן הנוסח הרחב עומד לזכותו של המבקש.
13. לטענת המשיבה, אין לבית משפט אזרחי סמכות לשנות גזר דין לאחר שזה ניתן או להורות למרכז לגבייה שלא ליישמו. מבחינת אומד דעתם של הצדדים בהסדר הפשרה, נטען כי ככל שהייתה כוונה לויתור על הקנס הפלילי, הדברים היו צריכים להיות מצוינים באופן מפורש ובולט. נטען, כי עניין הקנס הפלילי לא עלה כלל במסגרת המשא ומתן.

דין והכרעה

14. לאחר שהוגשה הבקשה מטעם המבקש, ניתן צו ארעי (ביום 19.4.22), המורה על עיכוב הליכי הגבייה, עד להכרעה בבקשה.

15. ביום 3.7.22 התקיים דיון במעמד הצדדים ובסיומו ניתנה החלטה המורה למשיב להמציא לבית המשפט את ההתכתבות בין הצדדים שהובילה להסדר הפשרה בת"א 59374-05-17, את ההמלצה לוועדת הפשרות וכן, את אישור וועדת הפשרות להסדר הפשרה. מטעם המשיב, הוגשה הודעה הכוללת אליה צורף תצהיר של עורכת הדין חלי לסר, מפרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי), אשר טיפלה בתביעה האזרחית הנגררת להליך הפלילי ואשר ניהלה את המשא ומתן עם באי כוח המבקש ופעלה לקבלת האישורים הדרושים מטעם המדינה לחתימה על הסדר הפשרה. לתצהיר צורפו התכתבויות בינה ובין בא כוח המבקש - עובר לחתימה על הסדר הפשרה והתכתבות בין הפרקליטות לבין גורמים נוספים מטעם המדינה לשם קבלת האישור להסדר הפשרה.

16. תחילה, אתייחס לטענת המשיב, לפיה - לבית משפט אזרחי אין סמכות לשנות גזר דין לאחר שזה ניתן בהליך פלילי, תוך הסתמכות על תפ"ח (חי') 355-09-13 **עלי בכרי נ' מדינת ישראל** (6.7.17). לטענת המשיב, לאחר שניתן גזר הדין מסתיים ההליך הפלילי ואין לבית המשפט הסמכות לשנותו, למעט חריגים הקבועים בחוק, שאינם רלבנטיים לענייננו. מכל מקום, נטען שאין לבית משפט זה סמכות לפטור את המבקש מתשלום הקנס הפלילי.

17. לדידי, המשיב נתפס לכלל טעות. המבקש לא טוען כי בית המשפט האזרחי (בת"א 59374-05-17) ביטל את הקנס הפלילי, או כי בהליך שלפניי, יש מקום לביטול הקנס. הטענה היא כי בהסדר הפשרה שקיבל תוקף של פסק דין ביום 5.5.19 הסכימה המדינה, כי הסכום שישלם המבקש (₪ 200,000) יכסה גם את הקנס הפלילי (₪ 100,000), באופן שלאחר פירעון מלוא סכום הפשרה, נפרע גם הקנס הפלילי שנגזר על המבקש.

18. המחלוקת שבין הצדדים נוגעת, אפוא, לנוסח הסדר הפשרה שאושר ע"י בית המשפט בהליך האזרחי שהסתיים ביום 5.5.19.

נוסח זה כולל את המשפט הבא, שהוא בלב המחלוקת:

"לצורך סילוק מלא וסופי של מלוא טענות הצדדים בגין האירועים נשוא תביעה זו ובגין ההליכים הפליליים נגד הנתבע, הגיעו הצדדים להסדר פשרה..."

19. נקודת המוצא של הדיון נעוצה בכך שמדובר בהסדר פשרה בתביעה האזרחית שהגישה המדינה נגד המבקש. הסכמת הצדדים נוגעת, אפוא, להסדר שנועד לצורך סילוק התובענה נגד המבקש. התובענה לא נגעה כלל לתשלום הקנס ונושא הקנס לא נזכר כלל בתובענה, לעניין הסעדים שהתבקשו בה נגד המבקש.

20. המבקש מסתמך על המילים הבאות שבהסדר:

"[סילוק מלוא טענות הצדדים] בגין האירועים נשוא התביעה ובגין ההליכים הפליליים נגד הנתבע..."[ההדגשה לא במקור].

ההקשר של הדברים נוגע לסילוק טענות הצדדים בגין האירועים נשוא התביעה ובגין ההליכים הפליליים. הקושי במקרה זה נעוץ בניסוח הסדר הפשרה. לא נכתב בהסדר כי מדובר באירועים נשוא התביעה ונשוא ההליכים

הפליליים, שאז לא היה ספק בדבר כוונתם, אלא נכתב כי מדובר בטענות הצדדים בגין האירועים נשוא התביעה ובגין ההליכים הפליליים. המבקש מסתמך על ניסוח זה, כבסיס לטענתו, כי ההסדר נועד לצורך סילוק טענות הצדדים בגין ההליכים הפליליים, לרבות תשלום הקנס.

21. לדידי, אין בניסוח (הבלתי מוצלח) של הסדר הפשרה כדי לבסס את טענת המבקש. במסגרת התובענה האזרחית לא עלתה מחלוקת ביחס לתשלום הקנס הפלילי. משום כך, לא היה מקום להידרש לטענות הצדדים בגין הקנס הפלילי, שהרי לא הועלו טענות כאלה במסגרת ההליך האזרחי. אם הייתה כוונה לכלול את סכום הקנס הפלילי בתוך סכום הפשרה, היה מקום לקבוע זאת בצורה מפורשת וברורה, דבר שלא נעשה.

22. עיינתי בחומר שצורף לתצהירה של עורכת הדין חלי לסר, אשר ייצגה את המדינה בהליך האזרחי. אין בחומר זה כל תמיכה בטענה הפרשנית של המבקש. נהפוך הוא, יש מסמך אחד התומך בפרשנות המשיב להסדר הפשרה. מדובר בהמלצת הפרקליטות לסיום התובענה בפשרה. במסמך זה שנשלח על ידי עורכת הדין חלי לסר לחשב משרד הביטחון ולחשב משטרת ישראל, נכללו שיקולים שונים התומכים באישור הפשרה שעמדה על הפרק. חשיבות יתרה יש לסעיף 23 למכתב ההמלצה:

"23. לעניין היבט הגבייה, לגוטסדינר נערכה חקירת יכולת כלכלית בזמנו ממנה עלה כי בבעלותו מחצית הזכויות בדירת מגורים וכי אין לו נכסי נדל"ן אחרים או רכב. כן יש לציין את העובדה כי גוטסדינר נמצא כעת במאסר בגין פרשייה זאת ולכן מקבל רק חלק מהפנסיה שלו מהמשטרה, כך שאין ספק שמצבו הכלכלי כיום אינו טוב. עוד יש לציין כי על גוטסדינר כבר הוטל קנס בסך של 100,000 ₪ במסגרת ההליכים הפליליים בחוק." [ההדגשה לא במקור]

הסיפא של סעיף 23 במכתב ההמלצה מלמדת, כי בין יתר הנימוקים להצדקת סכום הפשרה, נמנה הנימוק כי נגזר על המבקש לשלם קנס בגובה 100,000 ₪ בהליך הפלילי ויש להביא שיקול זה בחשבון, בעת בחינת סכום הפשרה בתובענה האזרחית. דברים אלה לא היו נכתבים, לו כלל סכום הפשרה גם את סכום הקנס הפלילי.

23. בכל יתר המסמכים שצורפו לתצהיר, אין רמז לעמדה הפרשנית מטעם המבקש. המסמכים צורפו לתצהירה של הפרקליטה שניהלה את המשא ומתן עם באי כוחו של המבקש. לעומת זאת, המבקש לא צירף לבקשתו תצהיר מטעם עורכי הדין שייצגו אותו בהליך האזרחי, התומך בפרשנותו להסדר הפשרה, ודבר זה עומד לחובתו.

24. זאת ועוד, בתחילת המשא ומתן בין הצדדים, הציע המבקש כי לסילוק התובענה נגדו ישולם על ידו סך של 100,000 ₪. בתגובה להצעה זו השיבה הפרקליטות לבא כוח המבקש, כי לא ניתן לסיים את התובענה בפשרה בסכום הנמוך מ-200,000 ₪ (ראו מייל מיום 31.1.18 מעו"ד חלי לסר לעו"ד אורית קוטב, המשנה לפרקליט המדינה). אם פרשנותו של המבקש הייתה נכונה, כיצד ניתן להסביר שהוא ביקש לסיים את התובענה בפשרה, בסכום השווה לקנס הפלילי? משמעות הצעה זו הינה, כי בגין התביעה האזרחית, לא ישלם המבקש דבר!

היעלה על הדעת לסיים תובענה אזרחית במסגרתה המבקש נתבע לשלם פיצויים על הנזק שנגרם למדינה, בתשלום הקנס שנגזר עליו בהליך הפלילי, קנס שהפך לחלוט?

פרשנות זו להסדר הפשרה אינה מתקבלת על הדעת והדבר מעיד כי איננה משקפת את אומד דעתם של הצדדים בהליך האזרחי.

25. לאור כל האמור, לא מצאתי לאמץ את פרשנות המבקש להסדר הפשרה. נוסחו של הסדר הפשרה, שנועד לסיים

הליך אזרחי בו נקטה המדינה, אינו מלמד כי סכום הפשרה כולל בתוכו גם את סכום הקנס הפלילי שנגזר על המבקש. לפרשנות זו אין זכר במסמכים שהוחלפו בין באי כוח הצדדים - עובר לחתימה על הסדר הפשרה, וממסמך ההמלצה על אישור הסדר הפשרה ניתן להסיק, כי סכום הפשרה לא כלל את הקנס וכי נטל תשלום הקנס הפלילי היווה שיקול שהצדיק, לטעמה של הפרקליטות, את אישור סכום הפשרה.

סוף דבר

26. אשר על כן, הבקשה מטעם המבקש, לביטול הליכי הגבייה ולביטול פקודת המאסר במסגרתם, נדחית. הצו הארעי שעיקב את המשך הליכי הגבייה - מבוטל.

27. כפי שצוין בתגובת המדינה, באפשרות המבקש להגיש בקשה למרכז הגבייה להפחתה ולפריסה של החוב למרכז.

28. בנסיבות העניין, ובין היתר, עקב הניסוח הבלתי מוצלח של הסדר הפשרה, אין צו להוצאות.

המזכירות תמציא את ההחלטה לבאי כוח הצדדים.

ניתנה היום, י"ט חשוון תשפ"ג, 13 נובמבר 2022, בהעדר

הצדדים.